

FRANSIZ LAFARGE ŞİRKETİNİN TERÖRİZM FİNANSMANI VE FRANSA: 2026 MAHKEME KARARI IŞIĞINDA BİR DEĞERLENDİRME

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

Dört yıl önce, 24 Ekim 2022 tarihinde AVİM tarafından yayınlanan Fransız Lafarge Şirketinin Terörizme Desteği ve Fransa[1] başlıklı analizimizde, çok uluslu çimento devi Lafargeın Suriye iç savaşının ilk yıllarında (2012-2014) terör örgütleriyle kurduğu ticari ilişkileri ve bu ilişkilerin uluslararası hukuk ile ulusal güvenlik açısından yarattığı sorunlar ele alınmıştı. O dönemde ABD Adalet Bakanlığının Lafargeı terör örgütlerine maddi destek sağlamak suçundan mahkûm etmesi ve şirketin 778 milyon dolar tutarında rekor bir ceza ödemeyi kabul etmesi, konunun yalnız kurumsal bir skandal olmanın ötesinde, devlet-şirket ilişkileri ve terör finansmanının yeni boyutlarını gündeme getirmişti. Yaklaşık dört yıl sonra, Paris Ceza Mahkemesinin verdiği karar, bu tartışmayı yeni bir aşamaya taşımıştır.

Paris Mahkemesi, Lafarge (2015ten itibaren Holcim bünyesinde faaliyet gösteren şirket) ile beş eski yönetici ve iki Suriye vatandaşı aracısını terör örgütlerini finanse etmek suçundan suçlu bulmuştur[2]. Mahkeme, şirketin Suriyenin kuzeyindeki Jalabiya çimento fabrikasını ayakta tutmak amacıyla 2013-2014 yıllarında IŞİD (DEAŞ) ve El Kaide bağlantılı El Nusra Cephesine yaklaşık 5,6 milyon Avro ödeme yaptığını tespit etmiştir. Yargıç Isabelle Prevost-Desprez, bu ödemelerin IŞİD ile gerçek bir ticari ortaklık niteliği taşıdığını vurgulamış ve söz konusu finansmanın, örgütün Suriyenin doğal kaynaklarını kontrol altına almasına ve hem bölgede hem de Avrupada planlanan terör eylemlerini finanse etmesine katkı sağladığını açıkça belirtmiştir. Lafargea 1,125 milyon Avro idari para cezası verilmiş; eski CEO Bruno Lafont altı yıl, eski genel müdür yardımcısı Christian Herrault ise beş yıl hapis cezasına çarptırılmıştır. Diğer sanıklar için cezalar 18 aydan 7 yıla kadar değişmektedir. Lafontun cezası derhal infaz edilmiştir.

Bu karar, 2022deki Amerikan yargı sürecini tamamlayıcı niteliktedir. Ancak aradaki farklar önemlidir. ABDde şirket, terör örgütlerine maddi destek suçunu kabul ederek yüksek bir uzlaşma cezası ödemiş ve sorumluluğu kısmen bazı yöneticilerin bireysel eylemleri olarak nitelendirmişti. Fransada ise mahkeme, ilk kez bir Fransız çok uluslu şirketi terör finansmanı suçundan doğrudan mahkûm etmiş ve kararın gerekçesinde kâr amacıyla terör örgütleriyle kurulan sistematik ilişki vurgusunu öne çıkarmıştır. Bu durum, uluslararası ilişkiler literatüründe savaş ekonomileri ve çok uluslu şirketlerin çatışma bölgelerindeki rolü tartışmalarına somut bir örnek sunmaktadır.

Fransa açısından bakıldığında, karar hem bir dönüm noktası olmakta hem de yeni soruları beraberinde getirmektedir. Fransız makamlarının 2012den itibaren Lafargeın Suriye operasyonları hakkında bilgi sahibi olduğu, Anadolu Ajansının daha önce yayımladığı belgelerle de teyit edilmişti. Buna rağmen, soruşturma süreci oldukça uzun sürmüş ve ancak ulusal terörle mücadele savcılığının (PNAT) devreye girmesiyle sonuçlanabilmiştir. Mahkeme kararı, Fransanın terörle mücadeledeki kurumsal kapasitesini göstermesi bakımından olumlu bir adım olmakla birlikte, şirketin ödediği cezanın görece düşük olması ve Holcimin olaylardan haberdar olmadığı yönündeki açıklaması, konunun hukuki ve ahlaki boyutlarını tam olarak kapatmamıştır. Ayrıca, Lafarge aleyhine insanlığa karşı suçlara iştirak iddiasıyla ayrı bir davanın halen devam ediyor olması, sürecin tamamlanmadığını göstermektedir.

Uluslararası ilişkiler perspektifinden değerlendirildiğinde, Lafarge davası üç temel sorunu öne çıkarmaktadır. Birincisi, çok uluslu şirketlerin çatışma bölgelerinde iş yapma zorunluluğu ile terör finansmanı arasındaki gri alanı göstermesi ve bu gri alanı uluslararası hukukun (özellikle BM Güvenlik Konseyinin 1267 ve 1373 sayılı kararları ile FATF standartlarının) ne kadar etkili şekilde kapatılabildiğidir. İkincisi, ana şirketin merkez ülkesinin (Fransa) sorumluluğudur. Üçüncüsü ise, terör örgütlerinin kaynak sağladığı ülkelerdeki yerel dinamiklerin (Suriyede IŞİDin çimento fabrikasını ele geçirmesi ve doğal kaynakları kontrol etmesi) küresel güvenlik mimarisine yansımalarıdır.

Bu gelişmeler, devletlerin kendi topraklarında faaliyet gösteren şirketlerin yurtdışı operasyonlarını ne ölçüde denetleyebildikleri sorusunu bir kez daha gündeme getirmektedir. Fransanın, kendi vatandaşlarını ve Avrupalı hedef alan bir terör örgütüyle ticari ilişki kuran bir şirketi mahkûm etmesi, hukukun üstünlüğü ilkesine bağlılığının bir göstergesi olarak okunabilir. Ancak aynı Fransanın, geçmişte terör örgütlerine karşı gösterdiği farklı tutumlar (1973-1984 yılları arasında yaşanan Ermeni aşırı milliyetçi terör olaylarındaki yaklaşımı) hatırlanırsa, bugünkü kararın aynı zamanda bir özeleştiri niteliği taşıdığı da söylenebilir.

Sonuç olarak, 13 Nisan 2026 Paris Mahkemesi kararı, Lafarge olayını yalnızca bir kurumsal ihlal olmaktan çıkarıp, çok uluslu şirketlerin çatışma bölgelerindeki sorumluluklarını uluslararası kamuoyunun gündemine daha güçlü biçimde yerleştirmiştir. Bu karar, gelecekteki benzer vakalarda emsal oluşturma potansiyeli taşımakta ve hem şirketlere hem de devletlere, kâr odaklı kararların uzun vadeli güvenlik maliyetlerini hesaplama zorunluluğunu hatırlatmaktadır. Fransa Mahkemesinin kararıyla tescillendiği üzere, eski şirket başkanı Bruno Lafontun altı yıl hapis cezasına çarptırılması da dahil olmak üzere, Lafarge olayı terör örgütlerinin finansman kaynaklarını somut bir biçimde gözler önüne sermiştir. Terörizm, üçüncü taraf desteği olmadan ayakta duramaz; ne var ki, maalesef üçüncü taraflar □ ister ticari gerekçelerle ister siyasi hesaplarla □ zaman zaman bu desteği maddi veya dolaylı yollardan sağlamaktadırlar. Lafarge vakası, bu gerçeğin en son ve mahkeme kararıyla belgelenmiş örneğidir.

Uluslararası ilişkiler disiplini açısından bakıldığında, olay, güvenlik tehditlerinin (terör finansmanı, savaş ekonomileri) klasik devlet merkezli analizlerin ötesinde, aktör çeşitliliğini (şirketler, aracılar, yerel aktörler) göz önünde tutacak daha karmaşık bir

çerçeve gerektirdiğini bir kez daha teyit etmektedir. Zira bu tür kararlar, yalnızca geçmişin muhasebesini yapmakla kalmayıp, gelecekteki çatışma bölgelerinde benzer risklerin önlenmesi için gerekli kurumsal ve hukuki reformlara da zemin hazırlamaktadır.

[1] Hazel ÇAĞAN ELBİR, Fransız Lafarge Şirketinin Terörizme Desteği ve Fransa, AVİM, avim.org.tr, 24 Ekim 2022, <https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/FRANSIZ-LAFARGE-SIRKETININ-TERORIZME-DESTEGLI-VE-FRANSA>.

[2] Lafarge Ex-CEO Sentenced to Six Years in Prison for Funding Jihadists in Syria, Le Monde, lemonde.fr, 13 Nisan 2026, https://www.lemonde.fr/en/syria/article/2026/04/13/french-court-rules-cement-company-lafarge-guilty-of-funding-syria-jihadists_6752366_229.html.

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "FRANSIZ LAFARGE ŞİRKETİNİN TERÖRİZM FİNANSMANI VE FRANSA: 2026 MAHKEME KARARI IŞIĞINDA BİR DEĞERLENDİRME." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2026 / 50. Nisan 17. Erişim Haziran 20, 2026. <https://avimbulten.org/tr/Yorum/FRANSIZ-LAFARGE-SIRKETININ-TERORIZM-FINANSMANI-VE-FRANSA-2026-MAHKEME-KARARI-ISIGINDA-BIR-DEGERLENDIRME>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır